

סיכום מעקב בדבר הטיפול בבטנות של מכונות חליבה

יותר ארוכות, אולם איננו רואים בכך טעם לפגם. כעבור זמן אפשר היה גם לציין השפעת הטיפול על אורך חייהן של הבטנות; הבטנות שהושרו בסודה הוצאו מהשימוש לאחר 2-3 חודשים, לאחר שהופעלו ב-2500-3000 חליבות, בעוד שאלו שלא הושרו הוצאו לאחר 4-5 חודשים ושימשו ל-4000-4500 חליבות.

באחד המשקים ללא שרייה בסודה קאוסטית היה מצב הבטנות גרוע ואילו במשק האחר היה המצב משביע רצון. עם בחינת סדרי העבודה במשק הראשון התברר שאין מקפידים בו על שיפשוף הבטנות במברשת; לאחר שהחלו להקפיד בכך השתפר המצב באופן ניכר. במשק השני נתגלתה תופעה זו בשלב יותר מאוחר. גם פה התברר כי כתוצאה מחילופי עובדים הוגיחו את פעולת השיפשוף, אולם גם במקרה זה, עם החזרה לשיפשוף הבטנות במברשת לאחר כל חליבה, השתפר מצבן של הבטנות.

בשני המשקים שהוזכרו התגלו דברים נוספים, והם: באחד המשקים התחוו סדקים לאורך הבטנות; לאחר בחינת הדבר הגענו להשערה שתופעה זאת היא תוצאה של שימוש בתמיסת כלור בריכוזים הרבה יותר גבוהים מהנדרש, ואמנם — לאחר שהוחלפו הבטנות והופחת הרייז כוז של הכלור, לא חזרה תופעה זו. במשק השני נתגלו בתוך הבטנות כתמים קשים ומחוספסים. כתמים אלו נעלמו כאשר חזרו לטפל בעזרת סודה קאוסטית. המשק הנזכר אף הנהיג שרייה בסודה למשך $\frac{1}{2}$ שעה בריכוז של 4%, אחת לחודש. אנו סבורים שתופעה זו קשורה בקשיות רבה של המים באיזור המשק הנ"ל ולכן יש להמליץ על טיפול מיוחד במשקים אלה, תוך התעצות עם המדריכים.

במשק העובד לפי הוראות ד"ר לארנאו היו הבטנות במצב מניח את הדעת, אולם במשך כל הזמן נתגלו בהן קרעים מכאניים בגלל הטייפולים הרבים ותליית היחידות על קולבי החיטוי המיוחדים.

במסגרת מעקב זה המלצנו להפסיק את השימוש בסודה קאוסטית גם במספר משקים

לפני כשנה הגיעו מהמשקים תלונות רבות על התבלות רבה של בטנות מכונות החליבה, מטיפוס אלפא-לאוואל בעיקר.

בבירור שהתקיים בענין זה עם נציגי בתי-החרושת הארופיים, ייצרני הבטנות האלה (בעיקר ביה"ר אלפא-לאוואל בשבדיה), הם הציעו להפסיק את השימוש בנתר מאכל (סודה קאוסטית) בתהליך הטיפול בבטנות. לפי דבריהם חל בשנים האחרונות שינוי בתהליכי הייצור של הבטנות וכיום מייצרים אותן מחומרים סינטטיים שעלולים להיפגע ע"י הסרדה. הם טוענים שאפשר לבצע את החיטוי והגייז קוי ללא שימוש בסודה.

לפני שהוצאה המלצה כללית בענין זה הוחלט לערוך מעקב אחר הטיפול בבטנות ולנסות במספר משקים את שתי השיטות — השיטה המקובלת, עם שרייה בסודה קאוסטית ושיטת הגייז ללא סודה קאוסטית; וזאת — תוך השוואת את מצב הבטנות וכל הקשור בהן. הטיפול בנושא היה נתון בידי מחברי סיכום זה. חמישה משקים באיזור לשכת ההדרכה של רחובות הסכימו לשתף פעולה במעקב זה, והם — גבעתי-ברנר, יבנה, פלמחים, רבדים ותמורים.

בסיוור הראשון של הצוות הוצע לחלק מהמשיקים לטפל בבטנות ללא שרייה בסודה קאוסטית ואילו חלק אחר נתבקש לעבוד עם מערכות בטנות כפולות כשחלק מהבטנות מקבל טיפול בסודה קאוסטית וחלק אחר — ללא טיפול זה. נערך מעקב גם במשק אחד העובד לפי הוראות ד"ר לארנאו, המבצע את הטיפול המומלץ על ידו. בכל המקרים הודגשה החשיבות של שפשוף הבטנות מבפנים במברשת לאחר כל חליבה, כתנאי לשמירה על תקינותן ונקיונן.

בבקורים החוזרים נתקבלה התמונה הבאה: בשני המשקים אשר נתבקשו לערוך השוואה בין שתי שיטות הטיפול נמצאו הבטנות שלא קיבלו טיפול בסודה קאוסטית במצב יותר טוב מאשר אלו שקיבלו טיפול זה. דבר זה התבלט בצורתן ובגמישותן של הבטנות. יש לציין שבמשך הזמן נעשו הבטנות שלא הושרו בסודה קאוסטית קצת

וזאת גם כשהבטנות נראות עדיין במצב תקין. ברצוננו לציין שכל ההמלצות הנ"ל אינן מתייחסות לציוד האמריקאי. לפי הוראת הייצרנים של דה-לאוואל יש לטפל בעזרת סודה קאוסטית. כפי שהומלץ עד כה. אנו חוזרים ומדגישים שהפסקת השימוש בסודה קאוסטית תביא לתוצאות חיוביות רק אם יקפידו על כל כללי הטיפול והניקיון.

במכון החליבה

הטיפול לאחר כל חליבה: מיד עם גמר החליבה יש לשאוב מים לצנצנת דרך יחידת החליבה על מנת לשטוף את שאריות החלב. במכונות מטיי פוס אלפאמאטיק ובכל מכונה המצוידת בשטיפה "עלית" נעשית השטיפה הראשונה בעזרת ברז הקלאודיו מלמעלה. לאחר זאת יש לנקות היטב את היחידות במברשת ובחומר ניקוי. בעת הניקוי יש הכרח לשפשף היטב את הבטנות מבפנים במברשת המיועדת לכך.

במשקים העובדים עם "רוחץ-גביעים" אפשר לעשות זאת בכיור, ואילו במשקים העובדים עם ז'אטארס חייבים לעבור עם דלי ליד כל יחידה ולבצע פעולה חשובה זו. לאחר הוצאת המים מהצנצנת (לביוב) יש לבצע את שטיפת המחזור בחמרים המיועדים לכך (סטרופוס 0.5% או כלורופוס 1/4%) וזאת — דרך יחידות החליבה בהתאם לסוג המכון. כאשר עובדים עם ז'אטארס רצוי לבצע את שטיפת המחזור כאשר מערכת הפולסא-ציה פועלת. לפני החליבה יש לשטוף את היחידות והצנצנות במי ברז.

טיפול שבועי: אחת לשבוע או לפי הצורך, יש לשטוף את כל מערכת החלב בתמיסת חומצה זרחית או אבנול בת 1% ב-40°—50° מ"צ. ובמשך חצי שעה עד שעה. שטיפה זו מבצעים אחרי ניתוק הקומצים ממערכת החליבה. את הקומצים והגביר עים מפרקים ושורים, ביחד עם הבטנות ויתר חלקי הגומי בתמיסה הנ"ל כל זמן שמבצעים את שטיפת מערכת החלב, ואח"כ מנקים אותם היטב במברשות מתאימות. הריכוז ייקבע לפי משקל בהתחשב עם העובדה שהחומצה האבנול כבדים מהמים. לדוגמא: לכיור של 100 ליטר יש להוסיף 3/4 ליטר חומצה אשר משקלם בערך ק"ג אחד ואז נקבל ריכוז של 1%.

מושבניים המשתמשים במכונות חליבה אלפא-לאוואל ואוקטאב-קונטרול. גם פה דרשנו לשפשף היטב את הבטנות לאחר כל חליבה במברשת ולשטוף את הבטנות בצורה יבשה ונקיה. במשקים שהקפידו על ההוראות, התוצאות היו משיבועות רצון.

תוך מהלך הביקורים נתגלו נהגי טיפול שונים אשר חרגו מההמלצות אשר פורסמו לפני שנים. זו היתה אחת הסיבות לכך שהחלטנו לסכם שלב אחד של המעקב ולהמשיך במעקב תקופה מסוימת נוספת. בינתיים המדענים לפני המשקים על הפסקת השימוש בסודה קאוסטית והדבר פורסם ע"י ת. הברון ב"משק הבקר והחלב" מס' 81, עמ' 34. עם טיכוס המעקב החלטנו לפרסם את ממצאיו ולהמליץ על סדרי טיפול בבטנות המוסתים במתקני החליבה השונים.

במכונות חליבה מיטלטלות

מיד עם גמר החליבה יש להעביר דלי מים דרך יחידת החליבה בעזרת הוואקום. לאחר זאת יש לשטוף את היחידה בדלי או בכיור עם חומר ניקוי; באותו הזמן יש לשפשף היטב את הבטנות מבפנים במברשת המיועדת לכך. לאחר השטיפה יש לתלות את היחידה במקום נקי ויבש. אחת לשבוע יש לפרק את היחידה לחלקיה ולנקות היטב את כל החלקים במברשת. בעת הטיפול השבועי יש להחליף את הבטנות. את הבטנות שהורדו יש לנקות באופן יסודי ולאחר סן אותן במקום נקי ויבש, מוצל ומאוורר.

אחת לחודש בעת הפירוק השבועי, יש לשרות את כל החלקים (כולל כל מערכות הבטנות) בתמיסה של חומצה זרחית או אבנול, בריכוז של 1%. או בתמיסת חומץ שולחני בת 5%. התמיסה — שתהיה חמה (רצוי 40°—50°) והשריה תימשך כחצי שעה. לאחר השריה יש לשטוף היטב את כל החלקים והבטנות במי-ברז.

ברצוננו להדגיש שיש הכרח לבדוק מדי פעם את מצב הבטנות, ואם הן פגומות או מחוספסות יש הכרח להחליפן. בכל מקרה אין לחלוב עם מערכת בטנות יותר מ-4000—5000 חליבות ואין לעבור עם שתי מערכות תקופה העולה על שנה;

כי משקים העובדים עם ציוד דה-לאוואל חייבים להמשיך את הטיפול והשריה בסודה קאוסטית. מהניסיון שהצטבר אנו משוכנעים שאם יישמרו כללי הניקיון המומלצים אפשר להשיג את אותן תוצאות התברואה, ללא ההשפעה המזיקה של הנתר מאכל (סודה קאוסטית). לבסוף, ברצוננו להודות לאחראים על ציוד החר ליבה ולמרכזי הענף בגבעת ברנר, יבנה, פלמחים, רבדים ותמורים על העזרה הרבה שהגישו לנו בביצוע מעקב זה.

ח. הברון

התאחדות מגדלי בקר

פ. גורדון

מכון וולקני לחקלאות

ד. שפירא

שרות הדרכה ומקצוע

במקרים מיוחדים, ובהתייעצות עם המדריכים, אפשר להחליף פעם בחודש את השריה והמחזור מחומצה זרחנית לתמיסת סודה קאוסטית בריכוז 2%-4. במקרה זה יש לדאוג שכל מערכות הבט"נות יקבלו את הטיפול השבועי יש להחליף את הבטנות. צריך לנקות היטב את הבט"נות שהורדו ולאחסן אותן במקום נקי ויבש, מוצל ומאוורר. אין לאחסן בטנות בחדר שבו מופעלים מנועים חשמליים. גם במתקנים אלה ממליצים לבדוק מדי פעם את הבטנות ולהוציא את הפגרות מות והקשות. בכל מקרה אין לעבוד עם מערכת בטנות יותר מ-4000-5000 חליבות. ברצוננו להזכיר כי שימוש בתמיסת כלור בריכוזים העולים על 200 חלקי מיליון גורם לנזקים לבטנות. באם נהוגה שיטה של שמוש בכלור בין פרה לפרה רצוי לבצע את החיטוי ע"י הזרמת הכלור מלמעלה במקום טיפול של שריה. אנו חוזרים ומדגישים

▲ הצרכן הטוב ביותר של חלב ותוצרי חלב דניים הוא הצבא האמריקאי שבגרמניה. לפי החוזה האחרון יכפף יצרני החלב שבדנמרק, החל מיולי 1966 ועד יוני 1967, חלב ותוצרי חלב שיסתכמו במחיר כולל של 3.9 מיליון דולר. רק הדנים יש באפשרותם למלא את הדרישות הגבוהות של הצבא האמריקאי לגבי איכות החלב ותוצריו. בשנת 1965/66 מכרה דנמרק לצבא הנ"ל 23 מיליון ליטר חלב ו-2 מיליון ליטר חלב-שוקו. בשנה זו יגדלו המשלוחים ב-15%-20%.

▲ בארה"ב מחסלים לעתים עדרים, ואף משובחים ביותר, במכירות פומביות. באוגוסט ש.ז. הוצא למכירה עדר משובח מגזע גארנסי; ההכנסה הכללית מ-87 ראשי בקר הסתכמה ב-102,965 דולר והמחיר הממוצע לראש היו אפוא 1183 דולר. מחיר-שיא של 18,500 דולר שולם עבור „פונד גאי דיושאס", בת 7 שנים, שזכתה בתוארים דלהלן: אלופת אמריקה של גזע גארנסי בגיל של 4 שנים ב-1964 וסגנית האלופה ב-1965. המחיר הנ"ל הוא הגבוה ביותר ששולם עבור פרה מגזע זה מאז 1953, כשהפרה „פיין מאנור" זכתה אז במחיר של 20,000 דולר.

תיקון למאמרו של ד"ר ב. בן-דוד, שנתפרסם בחוברת 85

בעמוד 2, בטור ב', בשורה 9 (מלמעלה) כתוב: „שיעור התמותה של שגר בשעת הלידה היה בתקופה א' וכו'", וצריך להיות „שיעור התמותה של שגר בשעת הלידה מחמת קשיים בתהליך הלידה היה בתקופה א' וכו'". בעקב השמטת המילים המודגשות מתקבל רושם מטעה ששיעור התמותה בכללותו בשעת הלידה עמד על 0.85%, דבר שאינו מתאים לעובדות כל עיקר.

בוקרי עמק-חפר והשומרון והוועדה האיזורית

מנדנים את הח'

מוטק יוספזון מגן-שמואל

ליום הולדתו ה-60

ומאחלים לו עבודה פוריה בענף לשנים רבות